

Referat despre literatura evreilor - prima parte

Aportul cel mai pretios si mai durabil al evreilor antici in cultura universala ramine literatura lor.

Cuprinsa aproape in intregime in prima parte a Bibliei, in Vechiul Testament, literatura ebraica antica prezinta dupa continutul si caracterul scrierilor cinci categorii de productii: scTieri cu caracter istoric si legendar, literatura sapientiala, poezie lirica, proza narativa de imaginatie si scrierile profetilor.

In primul grup intra asa-numitele "cele cinci carti ale lui Moise", sau Pentatecul. Acestea sunt: Geneza (sau Facerea) cuprinzand mituri si legende cosmogonice sau de alta natura, adoptate in mare parte din sursa babiloniana; Leviticul legi relative la cult, precepte privind sacrificiile si purificarile; Exodul (sau Iesirea) si Numerii care nareaza intimplari din viata poporului evreu din epoca migratiei din Egipt si pana la stabilirea in Palestina; in fine, Deuteronomul legi si dispozitii organizatorice, datand de dupa moartea lui Moise. Celelalte carti (Judecatorii, Cartile lui Samuel, a Regilor, a Croni cilor) au un caracter eminamente istoric (dar si etic) si, asemenea celor dinainte, o valoare documentara incontestabila.

Scrierile morale, sapientiale (Proverbele, Cartea lui Iov, Ecclesiastul), datand de dupa intoarcerea din captivitate desi materia este mult anterioara datei redactarii constituie o dovada irefutabila a originalitatii gandirii ebraice. Proverbele (atribuite de traditie lui Solomon, atributie neacceptata insa de critica moderna) nu sunt cum s-ar putea crede dupa titlu simple aforisme de origine populara, ci adevarate opere literare culte asemanatoare poeziilor gnomice grecesti. Genul acesta a fost cultivat mult, dupa cum s-a vazut, in Mesopotamia si Egipt, iar influenta acestor modele se resimte. Cartea lui Iov este un poem filosofico-moial compus, se pare, in sec. IV i.e.n. (inceputul si sfirsitul sunt in proza) folosind schema dezbaterii etice asupra cauzei suferintei omului drept si a existentei raului in lume. Raul si nenorocirile sunt rodul nedreptatii, al egoismului, al rautatii omenesti; suferinta este o pedeapsa pentru un pacat savirsit; dar Iov nu se stie vinovat cu ceva si nici Yahwe nu ii poate aduce vreo invinuire, si aceasta este ceea ce provoaca tensiunea tragica.

Sinceritatea emotionanta, profunzimea meditatiei, tonul patetic al disperarii, bogatia si frumusetea imaginilor sunt calitati care situeaza aceasta scriere printre capodoperele literaturii antice.